

17-01-26 VERSLAG WORKSHOP BODEMVERBETERING 18 JAN. 2017

Aanwezig: David van Maaswaal, Hennie Fix, Gerrit Koers, Joop Platen, Bram de Vos, Gert Hirink, Henk Schuttert, Jan Hendriks, Jan Rozendal, Han Kraayvanger, Bram kuiper, Wilco Kodden, Bert Lindeboom, Peter Roozenbeek, Bert Messink, Henk Nijkamp, Bertus Meijer, Roeland Farjon, Anet Bovendeert. Totaal 19 personen

Aanwezige organisaties: WDOdelta, Vechtstromen, gemeente Dalfsen, gemeente Ommen en Hardenberg, De Ommer Marke, Eurofins-agro, Loonbedrijven, LTO Vechtdal, ZON, Vossen Laboratories, Farjon Groen Advies

Afmeldingen: Marcel Godefroy, Wim Wassink, Geert Groenewold (allen wegens ziekte) Johan Snippe, Rini Bulterman, Arjan Schrijver.

Opmerkingen bij de presentaties:

Bodem:

Alleen organisch materiaal toevoegen is niet de oplossing voor alle problemen. Het gaat ook om de verhouding van mineralen in het organische materiaal; de kwaliteit - en in hoeverre de bodem die mineralen nodig heeft.

Het bodemleven heeft ook stikstof nodig (eigen opbouw) zodat zij het organische materiaal om kan zetten in voor de plant opneembare verbindingen. Bij toevoer van organisch materiaal zal dus ook naar de stikstof gekeken moeten worden.

Toevoer van organisch materiaal is wel altijd goed voor de structuur.

Bokashi:

uiteindelijk komt bij de toepassing van Bokashi als bodemverbeteraar de CO2 ook vrij. Dit gebeurt wel in een veel langzamer tempo als bij composteren.

In hoeverre zijn de toevoegingen van kalk en kleimineralen verantwoordelijk voor de bodem verbeterende eigenschappen van Bokashi?

Bioterra:

Het toepassen van Bioterra werkt erg makkelijk en het is erg goedkoop (37 cent per ton). Doordat het materiaal goed warm wordt zie je geen gassen of kruiden ontkiemen op de hoop. Groot voordeel is dat het product niet stinkt, in tegenstelling tot composteren zonder Bioterra. Nadeel is dat een aanzienlijk deel van de energie net als CO2 en water verloren gaat bij het composteringsproces.

In de 3 werkgroepjes zijn aan de hand van een lijst met mogelijke onderzoeksvragen, de drie belangrijkste voor de groep geselecteerd.

In alle drie de groepjes kwamen dezelfde punten naar voren meestal in een andere volgorde.

Hieronder in willekeurige volgorde:

1. Verzamelen gegevens die verandering van de regelgeving ondersteunen. *Opmerking: de pilot is geen actiegroep maar kan met de keuzen van de analyses wel gegevens leveren die (eventueel ingebracht via Lumbricus of ZON) aanpassing van de regelgeving ondersteunen.*
2. Effect op de bodemvruchtbaarheid; *keuze voor een goede analyse wat de verschillende kwaliteiten van bodemverbeteraar doen in de bodem.*
3. Financieel overzicht kosten en baten van productie en aanwenden organisch materiaal als bodemverbeteraar.

Vervolgens hebben de deelnemers ieder 10 punten verdeeld over de mogelijke onderzoeksvragen; een eigen vraag kon toegevoegd worden.

De resultaten van 13 ingevulde formulieren:

MOGELIJKE ONDERZOEKSVRAGEN	SCORE
Verzamelen gegevens die verandering van de regelgeving ondersteunen	22
Optimale dosis toevoegingen (goedwerkend en goedkoop)	9
Inventarisatie beschikbaar organisch materiaal in het Vechtdal (kwaliteiten en hoeveelheden)	4
Effect op de kwaliteit van het hoge grondwater.	1
Financieel overzicht kosten en baten productie en aanwending bodemverbeteraars.	44
Risicoanalyse aanvoer onkruiden en ziekten	11
Methoden beperken aanvoer afval	0
Bepalen factoren voor de kwaliteit van de bodemverbeteraars	3
Wanneer, welk en hoeveel organisch materiaal er optimaal aangevoerd moet worden per bodem	1
Effect bodemverbeteraars op de bodemvruchtbaarheid (welke analyses)	29
Toegevoegd: Effect op waterbergend vermogen	4
Toegevoegd: Juridisch traject	0
Totaal	128

Deze uitkomsten worden meegenomen in de verdere discussie en keuzen die moeten leiden tot het projectplan voor 2017-2018 en verder.